



רשומות

הצעות חוק

19 ביולי 1993

2191

א' באב התשנ"ג

עמוד

- 262 הצעת חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ג-1993
תיקונים עקיפים:
פקדת מס הכנסה
חוק חיילים משוחררים, התשמ"ד-1984 - ביטול
- 267 הצעת חוק הרשויות המקומיות (בהירות) (תיקון מס' 16) (סימון רשימת מועמדים), התשנ"ג-1993

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת העבודה והרווחה של הכנסת:

הצעת חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ג – 1993

[656]

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה - הגדרות

"שירות סדיר" - שירות חובה בצבא הגנה לישראל או במשמר הגבול לפי הפרק השלישי לחוק שירות הבטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986¹ (להלן - חוק שירות בטחון), או שירות לאומי;

"שירות לאומי" - שירות לאומי כאמור בפסקה (3)(ב) להגדרת "ילד" שבסעיף 5 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968² (להלן - חוק הביטוח הלאומי), תקופה רצופה של שנה אחת לפחות;

"חייל משוחרר" - מי שסיים תקופת שירות סדיר או שירות לאומי, וכן מי ששוחרר משירות סדיר מחמת נכות כמשמעותה בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]³;

"מוסד להשכלה גבוהה" - מוסד להשכלה גבוהה כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁴, וכן מכללה או מוסד על-יתכוני אחר אשר ששר החינוך והתרבות הכיר בהם לענין חוק זה.

2. שר הבטחון רשאי לקבוע בתקנות כי לענין חוק זה או חלק ממנו ייחשב כחייל משוחרר גם - שירות צבאי או בטחוני אחר

(1) מי שהתנדב לצבא הגנה לישראל ושירת בו תקופה שנקבעה;

(2) מי ששוחרר משירות סדיר ולא נתמלאו בו התנאים האמורים בהגדרת "חייל משוחרר" בסעיף 1;

(3) מי ששירת שירות מיוחד למען בטחון המדינה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מצד שני מרחיב החוק המוצע את מעגל הזכאיות שהוא מעניק. האתגרים הניצבים בפני החייל המשוחרר ורצון המדינה לעודד קליטה חברתית מהירה ונוחה של החיילים המשוחררים מחייבים היענות לצרכי החייל המשוחרר והקלה בעומס ההתחייבויות המוטלות עליו. הזכאיות שהחוק המוצע מעניק הינן בעיקרן בתחום הדיור והשיכון, התעסוקה וההשכלה הגבוהה, והן מיועדות לסייע לחייל המשוחרר בקניית דירת מגורים משלו, במציאת מקום עבודה ובריכישת השכלה גבוהה. שילוב הזכויות שמוצע להעניקו מיועד להגביר את בטחונו הכלכלי של החייל המשוחרר, לחוק את מעמדו החברתי ולהעמיק שרשיו בחברה הישראלית.

לצורך ביצוע החוק תוקם קרן לקליטת החייל המשוחרר.

מוצעת בזה מסגרת כוללת של זכאיות הניתנות לחייל משוחרר ולמי ששירת שירות אחר בעל הסיבות לבטחון המדינה או לצרכיה החברתיים-קהילתיים, והמיועדת לסייע להם ולהקל על השתלבותם וקליטתם בחיי חברה תקינים מיד לאחר תום שירותם.

החוק המוצע שונה באופן מהותי מן החוק הקיים, חוק חיילים משוחררים, התשמ"ד-1984, ומבטלו. מהות השוני היא כפולה.

מצד אחד, מרחיב החוק המוצע את מעגל הזכאים על פיו. בחוק המוצע גלומה הכרה סטטוטורית בעמדתן של כנות ששירתו - תקופה רצופה של שנה אחת לפחות - שירות לאומי, הכרה זו עולה בקנה אחד עם אופיה של מדינת ישראל כמדינת סעד ורווחה.

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.
³ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.
⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

פרק ב': קרן לקליטת החייל המשוחרר

3. מוקמת בזה קרן לקליטת החייל המשוחרר (להלן - הקרן).
- הקמת הקרן
4. הקרן תהא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית; הקרן תהא גוף מבוקר לפי סעיף 29(2) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].⁵
- הקרן - תאגיד מבוקר
5. אלה תפקידי הקרן:
- תפקידי הקרן
- (1) לנהל את חשבונות הפקדון של חיילי צבא הגנה לישראל בעת שירותם בשירות סדיר ולאחר מכן, ולהשקיע את כספי הפקדונות שיועברו לקרן על-ידי המדינה בהתאם לחוק זה, בדרך שיש בה כדי לשמור על ערכם;
- (2) לממן את מימוש ההטבות והזכויות שהחייל המשוחרר זכאי להן מכוח חוק זה.
6. לענין תשלום מסים, אגרות ותשלומי חובה אחרים דין הקרן כדין המדינה.
- פטור ממסים
7. (א) הנהלת הקרן תהיה בידי מינהלה של שבעה חברים שימנה שר האוצר לתקופה של שלוש שנים כל פעם; רובם נציגי הממשלה ומיעוטם נציגי ציבור; שר האוצר ימנה אחד מנציגי הממשלה ליושב ראש המינהלה.
- (ב) המינהלה הראשונה תמונה לא יאוחר מששה חדשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ג) קיום הקרן, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר המינהלה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.
8. (א) המינהלה תתקין, תוך ששה חדשים מיום מינויה, את תקנון הקרן ובו יחוי, בין השאר, הוראות בדבר פעולות הקרן, נוהל הגשת תביעות לקרן והטיפול בהן, ודרכי הבאת שינויים בתקנון.
- (ב) התקנון וכל שינוי או תיקון בו טעונים אישור שר המשפטים וועדת העבודה והרווחה של הכנסת; התקנון יפורסם ברשומות.
- תקנון
- פרק ג': העברת פקדונות לקרן
9. (א) ביום הגיוס של חייל לשירות סדיר, תפתח המדינה על שמו חשבון פיקדון בקופת הקרן.
- (ב) חשבון הפיקדון יהיה אישי ובלתי ניתן להעברה.
- חשבון הפיקדון

ד ב ר י ה ס ב ר

מקור כספי למימוש ההטבות שמציע החוק, החשבון הו אישי, אך רק הנהלת הקרן תוכל לבצע בו פעולות.

נהלי הקרן לביצוע החוק קובעים, כי את הזכויות ניר לממש במשך 5 השנים הראשונות מיום השחרור. בתום תקופ זו יפקעו הזכויות מאליהן.

ביום הגיוס ייפתח לכל חייל חשבון על שמו בקרן מיוחדת, שתקום לצורך העניין.

בכל חודש במהלך שירות החובה יופקד בקרן סכום השווה לשכר המינימום במשק באותה עת, בניכוי המשכורת החודשית של החייל שתועבר אליו ישירות כמקובל היום. הסכום יישא ריבית והצמדה ובתום תקופת השירות ישמש

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

10. (א) בתום כל חודש מחדשי השירות הסדיר של כל חייל בשירות סדיר, תפקיד מדינת ישראל, באמצעות משרד הבטחון, לחשבון הפיקדון של החייל, סכום השווה לשכר המינימום לפי חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987⁶, כפי שהוא באותה עת, בניכוי הסכום המשולם לו כמשכורת חרשית.
- (ב) דין אי העברת הסכום החדשי כאמור בסעיף קטן (א) לקופת הקרן כדין הלנת שכר.
11. (א) חשבונות הפיקדון יתנהלו בקופת הקרן ועל פי תקנון הקרן.
- (ב) הקרן תשלח לכל חייל בתום כל שנת שירות, או בכל עת לפי דרישתו, דין וחשבון על מצב חשבון הפיקדון המתנהל על שמו.

פרק ד': זכויות

12. חייל משוחרר הזקוק להשלמת השכלתו התיכונית, זכאי להתקבל ללימודים קדם-אקדמיים עד לקבלת תעודת בגרות; הקרן תממן לימודים אלה מתוך הכספים שהצטברו ועומדים לזכותו בחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן.
13. המועצה להשכלה גבוהה, הפועלת לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁷, תקבע כללים, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, למתן עדיפויות והקלות לחייל משוחרר לצורך קבלתו למוסד להשכלה גבוהה ובלבד שלא תהיה פגיעה בחופש האקדמי של המוסד.
14. (א) חייל משוחרר הרוכש ידע מקצועי במוסד להכשרה מקצועית המוכר עליידי שר העבודה והרווחה, ושלימודיו אינם ממומנים עליידי גוף אחר, והוא הודיע על כך לקרן בתום 60 ימים מיום שהשלים את הליכי רישומו למוסד כאמור - רשאי להורות לקרן בכתב, באופן שנקבע בתקנות, כי עליה לממן את הוצאות שכר הלימוד שלו באותו מוסד מתוך הכספים שהצטברו ושעומדים לזכותו בחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן.
- (ב) העתק מהוראת החייל המשוחרר לקרן לפי סעיף קטן (א) יועבר למוסד להכשרה מקצועית, והוא יהיה רשאי לפנות מכותו לקרן בתביעה לקבלת כספי שכר הלימוד של החייל המשוחרר מחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן באותה עת.
- (ג) הקרן תפעל בהתאם להוראת החייל המשוחרר ותעביר את כספי שכר הלימוד למוסד להכשרה מקצועית.

ד ב ר י ה ס ב ר

לביצועו; מיליארד ש"ח בשנה השניה; והחל בשנה השלישית - מיליארד וחצי ש"ח לשנה. משרד האוצר מעריך את העלות ב-600 מיליון ש"ח בשנה הראשונה; 1.3 מיליארד בשנה השניה, ו-2 מיליארד ש"ח לשנה מהשנה השלישית ואילך.

המקורות למימון החוק לפי מציע החוק: (א) צמצום דמי האבטלה לחיילים משוחררים (150 מיליון ש"ח); (2) קיצוץ של 40% בקצבת קי"ץ (450 מיליון ש"ח); (3) ביטול ההטבות הקיימות כיום בחוק חיילים משוחררים (פרט להטבות משרד השיכון) (180 מיליון ש"ח); (4) הגדלת מס ערך מוסף כחצי אחוז (500 מיליון ש"ח).

לעולם לא יועברו הכספים לידי של בעל הקרן אלא שירות אל נותן השירות.

מימוש הזכויות הסופי מותנה במגורים בישראל ב-4 מתוך 5 שנות הזכאות לפחות. אם מימש הזכאי את זכויותיו בקרן, יהפכו כספי הקרן למענק, כולל הריבית וההצמדה. לא שהה הזכאי בארץ 4 שנים לפחות, יהיה הזכאי חייב להתחיר את מה שמשך עם הריבית וההצמדה.

העלות התקציבית של מימוש החוק לכשיתקבל מוערכת עליידי המציע ב-500 מיליון ש"ח בשנה הראשונה

⁶ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

מימון ביניים
לצורך רכישת
דירת מגורים

15. (א) חייל משוחרר שהתקשר בהסכם לרכישת מגורים, והודיע על כך לקרן בתום 60 ימים מיום שהתקשר בהסכם כאמור - רשאי להורות לקרן, בכתב, באופן שנקבע בתקנות, כי עליה לממן את החלק היחסי מהוצאות רכישת הדירה מתוך הכספים שהצטברו ושעומדים לזכותו בחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן.

(ב) הקרן תפעל בהתאם להוראות החייל המשוחרר ותעביר ישירות למוכר דירת המגורים את הסכום שהתבקשה להעביר לו, מתוך הכספים שעומדים לזכות החייל המשוחרר באותה עת בחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן.

(ג) תנאי להעברת הכספים לצרכי מימון רכישת דירת מגורים כאמור בסעיף זה הוא כי תירשם במרשם המקרקעין משכנתא על הדירה לטובת הקרן, בגובה הסכום המועבר לידי המוכר; בנוסף למשכנתא יכול שתירשם גם הערת אזהרה או הערה על צורך בהסכמה לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969.⁸

(ד) המשכנתא והערות אחרות יימחקו מיד לאחר שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 19.

(ה) לא ניתן לרשום משכנתא או הערות אחרות בלשכת רישום המקרקעין יירשמו המשכנתא או ההערות האחרות בחברה המשכנת.

(ו) הקרן תקבע כללים לרישום משכנתאות והערות אחרות לפי סעיף זה.

(ז) בסעיף זה, "רכישה" - לרבות "חכירה לדורות".

מימון ביניים
לצורך שכירת
דירת מגורים

16. (א) חייל משוחרר, שהתקשר בהסכם לשכירת דירת מגורים, והודיע על כך לקרן בתוך 60 ימים מיום שהתקשר בהסכם כאמור - רשאי להורות לקרן, בכתב, באופן שנקבע בתקנות כי עליה לממן בעדו את דמי השכירות של הדירה כל זמן שהיא משמשת אותו לצרכי מגוריו, מתוך הכספים שהצטברו ושעומדים לזכותו בחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן.

(ב) הקרן תפעל בהתאם להוראות החייל המשוחרר ותעביר ישירות למשכיר של דירת המגורים את הסכום שהתבקשה להעביר לו, מתוך הכספים שעומדים לזכות החייל המשוחרר באותה עת בחשבון הפיקדון המתנהל על שמו בקרן.

(ג) הזכאות שניתנת למימוש על פי סעיף זה הינה חד פעמית ולמימון שכירות לצורך מגורים לתקופה רצופה אחת שלא תעלה על 12 חדשים.

מימון לצורך
הקמת עסק חדש

17. חייל משוחרר העומד להקים עסק חדש לפרנסתו, במסגרת תכנית לעידוד הקמת עסקים קטנים מטעם משרד התעשייה והמסחר, וכאי לפנות לקרן בבקשה לסייע לו בהקמת עסקו. לאחר שהבקשה תידון ותאושר על ידי הקרן, תעביר הקרן ישירות למשרד התעשייה והמסחר מתוך הסכומים שהצטברו ועומדים לזכותו את הסכום שנקבע בהשתתפות החייל המשוחרר בהקמת העסק לפי הכללים הנהוגים במשרד זה אולם לא יותר מ-25,000 שקלים חדשים.

הלוואה עומדת

18. שולמו כספים על-פי הוראות החייל המשוחרר, על-ידי הקרן מתוך כספי חשבון הפיקדון, כאמור בסעיפים 14, 15 או 16 - ייחשב הסכום ששולם, כל עוד לא חלפו 5 שנים מיום שחרורו של החייל המשוחרר משירות סדיר - כהלוואה עומדת, צמודה למדך המחירים לצרכן, שעל החייל להחזירה לקרן, לפי דרישתה, בכפוף להוראות סעיף 18.

הפטור מפרעון
הלוואה

19. החייל המשוחרר יהיה פטור מהחזר הכספים ששילמה בעדו הקרן, כאמור בסעיפים 14 עד 16, אם יתברר, בתום 5 שנים מיום שחרורו משירות סדיר, כי בתקופת 5 השנים האמורות התגורר החייל המשוחרר ושהה בישראל במשך תקופה שלא פחתה מ-4 שנים.

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

20. (א) הזכאות על פי חוק זה ניתנת למימוש רק בתקופת 5 השנים הראשונות שלאחר השחרור משירות בצה"ל, ובתקופת 9 השנים הראשונות כאמור, לענין מימוש הזכאות לרכישת דירה לפי סעיף 15.
- (ב) לא מימש החייל המשוחרר את זכויותיו על פי חוק זה בתקופת 5 השנים הראשונות או 9 השנים הראשונות, לפי הענין, שלאחר שחרורו משירות בצה"ל - יחולטו הכספים שבחשבון הפיקדון הרשום על שמו בקרן, לטובת אוצר המדינה.
21. במכרו המתקיים על פי חיקוק לקבלת אדם לעבודה תינתן עדיפות לחייל משוחרר המשתתף במכרו על פני מי שאינו חייל משוחרר, ובלבד שמתקיימות בו כל דרישות הכשירות שפורטו במכרו והוא בעל נתונים הנוגעים לענין שאינם נופלים מנתוני שאר המשתתפים.
22. (א) התקופה של 3 התדשים האחרונים לשירותו הסדיר של חייל ששירת לפחות 20 חדשים תוקדש להענקת הכשרה מקצועית לחייל.
- (ב) שר הבטחון, בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה, יקבע בתקנות את סוגי המקצועות שלגביהם תינתן הכשרה מקצועית ואת ההסדרים והנהלים לביצוע שירות שבמסגרתו יקבל חייל הכשרה מקצועית לפי סעיף זה.

פרק ה': שונות

23. הרואה עצמו נפגע מהחלטה שניתנה על פי חוק זה, רשאי לתבוע מיצוי זכויותיו בבית משפט השלום שבאזור מגוריו.
24. חוק חיילים משוחררים, התשמ"ד-1984⁹ - בטל.
25. בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה, בסופו יבוא:
"26) כספים שקיבלה הקרן או שקיבל חייל משוחרר לפי חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ג-1993."
26. הממשלה ממונה על ביצועו של חוק זה, והיא רשאית להתקין תקנות לביצועו.

חבר הכנסת רענן כהן

⁹ סי"ח התשמ"ד, עמ' 188.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת:

חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (תיקון מס' 16) (סימון רשימת מועמדים), [657] התשנ"ג – 1993

1. בסעיף 39 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965¹, אחרי סעיף קטן (ג) תיקון סעיף-39 יבוא:

"(ג) הוראת סעיף קטן (ג) בדבר קבלת הסכמה לסימון רשימת מועמדים באחת מהאותיות שבהן היתה מסומנת רשימת מועמדים של סיעה מסיעות הכנסת, לא תחול על רשימת מועמדים המוגשת מטעם סיעה מסיעות המועצה היוצאת אם נתקיימו כל אלה:

- (1) בבחירות למועצה היוצאת סימנה הסיעה את רשימת המועמדים שלה ביותר מאות אחת וסיעה זו מבקשת לסמן את רשימתה גם בבחירות הקרובות באותן אותיות;
- (2) רק אחת מהאותיות כאמור בפסקה (1) שימשה לסימון רשימת מועמדים של סיעה מסיעות הכנסת, ורשימה זו היתה מסומנת ביותר מאות אחת."

ד ב ר י ה ס ב ר

בהסכמתו בכתב של באיכוח אותה סיעה, ואם התאחדה אותה סיעה עם סיעה אחרת - בהסכמתו בכתב של באיכוח הסיעה המאוחדת."

מוצע להקל ולקבוע שכאשר סימונה של סיעה במועצה היוצאת כלל יותר מאות אחת ורק אחת מהן שימשה לסימון של רשימת מועמדים של סיעה בכנסת אשר גם סימונה כלל יותר מאות אחת, לא יחולו הוראות סעיף קטן (ג) לענין קבלת הסכמה של באיכוח סיעת הכנסת.

חבר הכנסת אלי דיין

סעיף 39 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965, קובע בסעיף קטן (ג):

"כינוי ואות של רשימת מועמדים

(א)

(ב)

(ג) לא תישא רשימת מועמדים את הכינוי, האות או האותיות, כולם או מקצתם, שבהם היתה מסומנת רשימת מועמדים של סיעה מסיעות הכנסת או המועצה היוצאת, אלא

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 248; התש"ן, עמ' 162.

סודר בסדר-צילום והודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

ISSN 0334-3030

המחיר 1.60 שקל חדש